

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.159.2026
Warszawa, 25 marca 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na zapytanie nr **3221** Pani Posłanki Anity Kucharskiej -
Dziedzic w sprawie uregulowania zawodu biegłego sądowego.

Ad 1

Projekt ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących (UD265) został wpisany do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów i obecnie jest na etapie uzgodnień wewnątrzresortowych¹. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, projekt zostanie opublikowany w serwisie Rządowego Centrum Legislacji z chwilą wystania go do uzgodnień międzyresortowych, opiniowania i konsultacji publicznych.

Założeniem projektu jest stworzenie mechanizmów pozwalających na dobór fachowych, odpowiedzialnych i bezstronnych osób do wykonywania obowiązków biegłych w postępowaniu sądowym, co ma fundamentalne znaczenie dla właściwej realizacji zadań wymiaru sprawiedliwości. Odnosi się to również do wydawania opinii przez instytucje naukowe i specjalistyczne. Należy bowiem mieć na uwadze, że rola biegłych w postępowaniach sądowych, wobec coraz bardziej skomplikowanych form życia społecznego, stosunków cywilno-gospodarczych, a także form przestępczości, „zbliża się do roli sędziego”.

¹ <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-bieglych-sadowych-oraz-instytucjach-opiniujacych>

W projekcie ustawy przewiduje się m.in.:

- 1) utworzenie niezależnej instytucji – Państwowej Komisji Certyfikacyjnej Biegłych Sądowych i Instytucji Opiniujących, której zadaniem będzie m.in.:
 - a) organizowanie procesu weryfikacji kandydatów na biegłych sądowych ubiegających się o przyznawanie certyfikatu biegłego sądowego oraz instytucji naukowych i specjalistycznych ubiegających się o przyznanie certyfikatu instytucji opiniującej, jak też ponowna weryfikacja kompetencji biegłych sądowych i instytucji opiniujących ubiegających się o przyznanie certyfikatu na kolejny okres ważności;
 - b) powoływanie zespołów roboczych (art. 14 ust. 1 projektu), Zespołów Oceniających oraz Zespołów do Spraw Standaryzacji;
 - c) kontrola przeprowadzanego przez zespoły robocze i Zespoły Oceniające procesu weryfikującego kompetencje osób fizycznych do wykonywania czynności biegłego sądowego;
 - d) kontrola przeprowadzanego przez zespoły robocze i Zespoły Oceniające procesu weryfikującego kompetencje instytucji naukowych lub specjalistycznych do wydawania opinii;
 - e) wydawanie decyzji w sprawie przyznania, zawieszenia oraz cofnięcia certyfikatu biegłego sądowego lub certyfikatu instytucji opiniującej;
 - f) sprawowanie nadzoru nad działalnością biegłych sądowych oraz instytucji opiniujących;
 - g) zatwierdzanie standaryzacji badań w poszczególnych rodzajach ekspertyz;
 - h) zatwierdzanie szczegółowych kryteriów certyfikacji dla danej specjalności;
 - i) współpraca ze środowiskiem biegłych sądowych, w tym organizacjami i stowarzyszeniami zawodowymi lub naukowymi zrzeszającymi biegłych sądowych reprezentujących różne specjalności;
 - j) uchwalanie zbioru zasad etyki biegłych sądowych oraz czuwanie nad ich przestrzeganiem.
- 2) wprowadzenie systemu weryfikacji kompetencji tzw. procedury certyfikacyjnej przeprowadzanej przez Państwową Komisję Certyfikacyjną oraz Zespoły Oceniające:

- a) kandydatów na biegłych sądowych oraz biegłych sądowych ubiegających się o ponowne wydanie certyfikatu, w której sprawdzane będą m.in. kwalifikacje merytoryczne i doświadczenie zawodowe, znajomość prawa w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji biegłego sądowego, postawa etyczna dająca rękojmię należytego wykonywania funkcji biegłego sądowego, jak i karalność;
 - b) instytucji naukowych i specjalistycznych oraz instytucji opiniujących ubiegających się o ponowne wydanie certyfikatu, w której sprawdzane będą m.in. warunki organizacyjne i techniczne, wyposażenie laboratoryjne lub badawcze, zaplecze kadrowe instytucji.
- 3) ustalenie nowych zasad wynagradzania biegłych, w tym:
- a) na nowo ustalenie stawki godzinowej i tzw. ryczałtów oraz zwiększenie elastyczności w określaniu wysokości wynagrodzenia;
 - b) na nowo określenie terminów na zatwierdzenie rachunku biegłego oraz terminu wypłaty biegłemu wynagrodzenia po uprawomocnieniu się postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia;
 - c) urealnienie terminu na przedstawienie przez biegłego rachunku za wydaną opinię.
- 4) ujednolicenie terminologii dotyczącej instytucji wydających opinie na zlecenie organów prowadzących postępowanie sądowe lub przygotowawcze oraz wprowadzenie definicji pojęć instytucja naukowa i instytucja specjalistyczna.

Projekt jest odpowiedzią na liczne wystąpienia zarówno Rzecznika Praw Obywatelskich, osób korzystających z racji wykonywanego zawodu z usług biegłych sądowych, jak i indywidualnych biegłych sądowych oraz organizacji zrzeszających osoby wykonujące określony zawód bądź działalność.

W ocenie projektodawcy zaproponowane rozwiązania, w tym proponowane zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz w zakresie wynagrodzeń biegłych sądowych, spowodują większą atrakcyjność funkcji biegłego dla specjalistów z różnych dziedzin i specjalności, a w konsekwencji staną się czynnikiem realnie zwiększającym zainteresowanie ekspertów podjęciem współpracy z sądami i organami prowadzącymi postępowania przygotowawcze.

Ponadto przyjęcie rozwiązań przewidzianych w projekcie zwiększy zaufanie do opinii biegłych zarówno ze strony organów procesowych, jak też opinii publicznej, a także podniesie prestiż funkcji biegłego sądowego. Projekt kompleksowo określa zasady funkcjonowania biegłych sądowych i certyfikowanych instytucji opiniujących, tworząc spójny system opiniowania w sprawach karnych i cywilnych.

Ad 2

W projekcie UD265 przewiduje się wprowadzenie jednolitych standardów kwalifikacji, oceny pracy oraz odpowiedzialności biegłych. Państwowa Komisja Certyfikacyjna będzie powoływała Zespoły do Spraw Standaryzacji w dziedzinach i specjalnościach określonych przez Ministra Sprawiedliwości. W skład Zespołów do Spraw Standaryzacji będzie wchodziło co najmniej trzech przedstawicieli biegłych sądowych lub specjalistów wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem zawodowym reprezentujących dziedziny lub specjalności, określone przez Ministra Sprawiedliwości, powoływanych spośród kandydatów zgłoszonych przez Radę Biegłych i Instytucji Opiniujących, instytucje naukowe oraz organizacje zrzeszające biegłych.

Do zadań Zespołów do Spraw Standaryzacji należeć będzie określanie szczegółowych kryteriów certyfikacji dla danej specjalności, opracowywanie czasochłonności procedur i standaryzacja badań stosowanych w poszczególnych rodzajach ekspertyz, w celu ujednolicenia metod badawczych i stosowania przez biegłych sądowych metod akredytowanych lub akceptowanych naukowo.

W myśl regulacji projektu Państwowa Komisja Certyfikacyjna po otrzymaniu wniosku kandydata na biegłego sądowego (instytucji naukowej lub specjalistycznej) przekazuje wniosek do zespołu roboczego, w celu dokonania weryfikacji kompetencji kandydata na biegłego sądowego, w zakresie posiadanych przez niego wiadomości specjalnych w danej dziedzinie nauki, techniki, sztuki, rzemiosła lub w innej dziedzinie, w której ma wykonywać czynności biegłego sądowego a także posiadanych przez niego umiejętności przygotowania opinii pisemnej i jej przedstawienia przed sądem.

W przypadku wątpliwości co do kwalifikacji kandydata na biegłego sądowego, w szczególności, gdy brak będzie podmiotów władnych wydać opinię, czy też w sytuacji braku możliwości bądź odmowy sporządzenia opinii z jakichkolwiek przyczyn albo, gdy treść opinii nie będzie rozstrzygała wątpliwości co do kwalifikacji kandydata na biegłego sądowego, Przewodniczący Państwowej Komisji Certyfikacyjnej na wniosek zespołu, będzie mógł dodatkowo powołać Zespół Oceniający, składający się ze specjalistów wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem zawodowym z danej dziedziny lub specjalności w liczbie nie mniejszej niż trzech, powoływanych spośród kandydatów zgłoszonych przez Radę, instytucje naukowe oraz organizacje zrzeszające biegłych, w celu wydania opinii o kandydacie na biegłego sądowego.

Weryfikacja będzie dokonywana przez zespół roboczy na podstawie przedstawionych przez kandydata na biegłego sądowego dokumentów oraz rozmowy kwalifikacyjnej. Jeżeli zespół roboczy uzna, że należy dołączyć inne dokumenty, które mogą mieć wpływ na ocenę kwalifikacji kandydata do wykonywania czynności biegłego sądowego oraz dokumenty pozwalające ocenić jego dorobek zawodowy zwróci się do kandydata o ich dołączenie we wskazanym terminie. Po bezskutecznym upływie tego terminu wniosek pozostawia się bez rozpoznania. Zespół będzie również uprawniony do zwrócenia się do właściwej instytucji lub organu o udzielenie informacji pozwalających na weryfikację danych zawartych we wniosku. Zespół roboczy może również zobowiązać kandydata na biegłego sądowego do sporządzenia próbnej opinii w zakresie dziedziny lub specjalności objętej wnioskiem, w celu potwierdzenia posiadanych przez niego kwalifikacji. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy przedstawione przez kandydata na biegłego sądowego dokumenty są wystarczające do dokonania oceny, zespół roboczy będzie mógł zwolnić kandydata od udziału w rozmowie kwalifikacyjnej. Powyższe regulacje będą znajdowały odpowiednie zastosowanie do Zespołów Oceniających.

Ad 3

Projekt UD265 przewiduje utworzenie centralnego rejestru biegłych sądowych, prowadzonego według jednolitych kryteriów i zasad.

Projekt przewiduje utworzenie i udostępnienie przez Ministra Sprawiedliwości systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony będzie Krajowy Rejestr Biegłych Sądowych i Instytucji Opiniujących, obejmujący biegłych sądowych oraz instytucje opiniujące. Rejestr będzie zapewniał dostęp do informacji o biegłych sądowych i instytucjach opiniujących wpisanych do Rejestru, uprawnionych do wydawania opinii na zlecenie organów prowadzących postępowanie sądowe lub przygotowawcze.

W Rejestrze zamieszczane będą dane i informacje dotyczące biegłego sądowego m.in. kalendarz pracy biegłego sądowego, tj. informacje o zleconych biegłemu sądowemu opiniach ze wskazaniem organu prowadzącego postępowanie, który ją zlecił, sygnatury akt sprawy oraz terminu wyznaczonego na przygotowanie opinii oraz ocenę pracy biegłego sądowego lub instytucji opiniującej przez organ prowadzący postępowanie.

Projekt ustawy zakłada, że sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze będzie obowiązany dokonać oceny pracy biegłego sądowego lub instytucji opiniującej w okresie 2 tygodni od wydania orzeczenia kończącego postępowanie w instancji oraz zamieścić tą ocenę w Rejestrze. Ocena taka sporządzana będzie w konkretnej sprawie i będzie obejmować terminowość wykonywania przez biegłego sądowego lub instytucję opiniującą powierzonych zadań, spełnianie przez przygotowaną przez biegłego sądowego lub instytucję opiniującą opinię warunków formalnych oraz przydatność tej opinii do rozstrzygnięcia sprawy.

Jednocześnie projekt nakłada na Ministra Sprawiedliwości obowiązek określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru arkusza opinii biegłego sądowego i instytucji opiniującej oraz trybu wprowadzania do Rejestru ocen biegłych sądowych i instytucji opiniujących przez organ prowadzący postępowanie.

Rejestr będzie prowadzony z uwzględnieniem podziału biegłych sądowych i instytucji opiniujących według dziedzin i specjalności.

W projekcie przewidziano również obowiązek biegłego sądowego i osoby reprezentującej instytucję opiniującą zawiadomienia Państwowej Komisji Certyfikacyjnej o zmianie danych lub informacji zamieszczonych w Rejestrze. Minister Sprawiedliwości udostępni ww. dane, na dedykowanej przeznaczonej do tego stronie internetowej. Nie będą udostępniane dane o numerze PESEL a w przypadku obcokrajowca nieposiadającego numeru PESEL dane o rodzaju, numerze i serii dokumentu paszportowego, dokumentu potwierdzającego tożsamość cudzoziemca, o którym mowa w art. 3 pkt 3 oraz art. 226 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach lub innego dokumentu zawierającego fotografię oraz oznaczenie serii, numer oraz nazwę organu wydającego; adresie do korespondencji, adresie poczty elektronicznej i numerze telefonu biegłego sądowego, chyba że biegły sądowy wyraził zgodę na ich udostępnianie oraz zleconych biegłemu sądowemu opiniach ze wskazaniem organu prowadzącego postępowanie, który je zlecił, sygnatury akt sprawy oraz terminu wyznaczonego na przygotowanie opinii czy ocenie pracy biegłego sądowego oraz ocenie pracy instytucji opiniującej.

Administratorem ww. systemu teleinformatycznego będzie Minister Sprawiedliwości. Administratorem danych osobowych zawartych w Rejestrze będzie Państwowa Komisja Certyfikacyjna. Minister Sprawiedliwości będzie również zapewniał bezpieczeństwo Rejestru, w szczególności ochronę przed działaniami naruszającymi poufność, integralność, dostępność i autentyczność przetwarzanych danych. Ponadto Minister Sprawiedliwości będzie zapewniał ochronę poufności, integralności i dostępności akt, dokumentów udostępnionych i pozyskanych na potrzeby sporządzenia opinii.

W projekcie przewidziano, że Minister Sprawiedliwości zamieści w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej informację o adresie, pod którym w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych jest dostępna wyszukiwarka biegłych sądowych i instytucji opiniujących. Taką informację zamieszczą również prezesi sądów apelacyjnych w Biuletynie Informacji Publicznej na właściwych stronach.

Z wyrazami szacunku Arkadiusz Myrcha

/podpisano elektronicznie/